

dokaz, da se Turk tega, kar okoli njega biva, vdeležuje, je odmika lule od ust za trenutek, ali bolj živahen pogled. Ta dozdevni stoicizem je gola nemišljivoost iz navade in brezčutnosti kakor vsa smešna dostojnost, zatoorej ostaja vse pri starem!

Cela turška država je prav za prav država, ktera sestoji iz tlačnikov in tlačanov, kakor v srednjem veku zahod. Turki so vojaki, plemstvo, — drugi, ki narod sestavljajo, so kmetje, rokodelci in teržci.

To turško plemstvo ne vidi v svoji odertni nič kričnega, in je v tem tako deleč dospelo, da tudi tlačeni misli, da tako biti mora. Skopa lakomnost je naj večja pregreha Turkov — ona ne dá službe brez dnarja in darov — zaročuje svoje sestre in hčere z velikaši, kateri jih redkokrat dobijo na oči, one jih pa ali sultan pojerbajo po smerti, na kar se tudi smerja.

Turško tiranstvo, ki po vsem iztoku vlada, se igra s človeškim življenjem — imetek in sloboda ste prazne besedi. Nikjer se pravica tako hitro ne kroji ko tukaj. Knez Repnin se je pri velikem veziru pritožil zoper neke janičare — Ta le mahne po strani z roko, in čez nekaj minut potem se iz prinesene vreče iztrese pred kneza sedem odsekanih janičarskih glav! S plačanimi pričami se na sodbi vse doseže; dnarja se Turk lahko neprotivi, bodi si imeniten ali priprost, tako malo kakor poželjivosti.

Turškemu tiranstvu, akoravno je s kristjani in judmi poterpno, je vendar nevernik neznežen, pès, svinja — in tako so nekdaž imenovali tudi kristijanske vlade. Odkar so Rusi te pravoverne prav krepko nažgali, so dobili bolje misli, in njih narodne oholosti struna je nekaj popustila, in Frank (kristjan) se smé očitno pokazati, če le kučnemu gospodarju (Turku) prednost pustí. — Priprosti Turk zaničuje kristjana huje ko druge Azijance, nemara zavolj pogostih vojsk, zmag in sosesčine. — Nikjer se to preziranje tako jako ne kaže, ko med Turki in Mohamedanci v Afriki. Oni se kratijo nevernika hraniti (mu živeža dati), in ž njim jesti jih oskruni, dasiravno tako ljubeznjivo hranijo golobe, pse in mačke, ki se brez gospodarja skitajo, kakor tudi nekake jastrobe, ki človeku na silo kruh in meso z rok tergajo (in sicer s plučí, jetri in koštrunovimi glavami, ki jih mi toliko radi jémo — Turki pa jesti ne smejo). Gorje Franku, ki tako zver umorí! Svinje in zajci jim niso tako ostudni ko kavri! (Konec sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Gorice 19. sept. Naprava za gluho-mutce v Gorici je imela 1. sept. lanskega leta 32.054 fl. 42—kr. lastnega premoženja; dohodki do konca avgusta letošnjega leta so znesli 6165 fl. 37 kr., stroški pa 6110 fl. 17—kr.; po tem takem je bilo premoženje njeno 1. dan tega mesca 31.800 fl. 2 kr. Dohodke je nabirala iz daril in poslednjih sporočil, iz pripomočkov javnih denarnic, iz obresti lastnega kapitala. 81 gluhih mutcov je bilo letos v ti učilnici; med temi jih je bilo 15 iz Tersta. — Kolera je popolnoma potihnila.

Iz Celovca 15. sept. Društvo sv. Mohora razgláša v „Priř.“ sledeče: „Bog rani, pa spet celi. Zgubili smo sv. pismo, dobili obéno ljubljene in znane „Drobtince“; presv. knezoškof lavantinski so jih darovali našemu društvu. Kar se bo toraj za nje skupilo, pride našemu društvu v prid in korist. Slava in hvala!“

Od sv. Marjete pri Pesnici na Štajarskem 19. sept. — Danes prinesemo, kar smo obečali unidan „Novicam“, namreč nekaj od konecletnih preskušinj v ljudskih šolah tega kraja. Obiskali smo tri šole ob času preskušinj, te so: Št. Lenartsko, Petersko in Marjetsko, in povsodi smo bili veseli viditi, da gré vse boljši pot; učitelji, čeravno po starih pravilih izobraženi, vendar ne mudijo si glave beliti s tem, česar sedanji čas tirja od vsacega učitelja na slovenski zemlji. V Marjetski šoli je bilo v

občnih razredih 173 učencov in učenk; iz tega vsak lahko vidi, kako potrebno nam je nove prostorne šole, od ktere smo v 68. listu „Novic“ govorili, če mu še povémo, da smo dozdaž za toliko šolskih otrok le samo eno izbico imeli. Morebiti je premali prostor tudi uzrok, da letos, čeravno dobro slovenski, vendar tako živo in čversto kakor pretekla leta niso odgovarjali otroci, ki so nam končno „cesarsko pesem“ prav jarno zapeli. Od Št. Lenartske šole pa le to rečemo: „Slava, komur slava gre“; slava tedaj tamošnji šoli in njenim učiteljem, kajti izverstno se je obnašala mladina in veselo in ročno je odgovarjala v tako lepi in čisti slovenščini, ki če je res nismo slišali v naših slovenskih Goricah; tudi zapéla nam je, da je bilo kaj; prosimo tedaj gosp. učitelje, da bi tudi nadalje tako napredovali, in v njezne serca domače seme vsejavali, gotovo bode lepega sadú rodilo. Tudi v Št. Peterski šoli se je védla mladina dosti dobro in bi se morebiti bila še bolje, ako bi se ji bilo tudi tam razlagalo več v domačem jeziku; želeti je, da tudi tukaj bi se prepevalo tako, kakor v družih šolah. H koncu še opomnimo stariše: naj bi rajše in pogostejše pošiljali svoje otroke v šolo, da bi ne brali več v zapisniku, da mnogi njih čez leto po 40 in 50krat niso v šolo prišli.

Juri P. Tonekov.

Iz Logatca. Konec avgusta je bila šolska skušnja pri nas. Otroci so kaj urno odgovarjali na vprašanja iz kersanskega nauka, brali so dobro in rajtali so kaj hitro in prav. Pismenski listi so bili sploh prav lepo spisani. Po skušnji pa so otroci čversto in ginljivo zapeli. Iz vsega se je vidilo, da šola pri nas dobro napreduje. Vlni smo novega učitelja g. Kuček-a dobili, ki se prav dobro obnaša on je priden učenik in dober organist, vnet za oboje tako, da je vse ž njim zadovoljno. Otroci radi v šolo hodijo; bilo jih je letos poleti okoli 70 učencov in učenk. Gotovo pa bi jih več šolo obiskovalo, ako bi jih starši domá zlo ne potrebovali. Lepe hvale pa je vredna skerb častitega g. fajmoštra za šolo; ker oni so skerbeli, da so se dohodki učitelja zboljšali, kar je prvi pogoj, da šola napredovati zamore. Predvlanskim pa, ko ni bilo učitelja pri nas, so častiti gosp. kaplan opravilo učitelja radovoljno prevzeli. Začeli so tudi prvi otroke petja vaditi, in sicer iz tega namena, da bi se cerkveno petje povzdignilo in tudi posvetno petje zboljšalo. Fantje in dekleta kaj radi pojejo, pa kaj so hotli pred peti, kakor nerodne pesmi, ker drugih znali niso. Otroci imajo gosp. kaplana prav radi, ker so res ljubeznjivi učenik. Kjer pa so učeniki ljubeznjivi in prijazni, tam otroci radi v šolo hodijo in se tudi kaj naučijo.

Ravno tisti dan, ko je bila skušnja, so čast. g. dekan verhiški dva nova stranska oltarja v farni cerkvi pri nas blagoslovili. Oltarja sta lepo narejena brez vsega nepotrebnega lišpa; sta sicer iz lesa, pa marmelj je kaj dobro posnet tako, da sta ličnemu kamnu prav enaka. Iz tega dela se vidi, da je g. Taučar, podobar v Idrii, mojster za to; in radi ga vsim, ki enacih del potrebujejo, priporočamo. Velki oltar pa je bil že pred g. Taučar premalal in verhi del predelal in ga dosti olepšal od pred. Zdaj je naša cerkev prav lepa in prijazna. Tako skerbé gosp. fajmošter za šolo in za cerkev; pa tudi za blagor cele fare, posebno zdaj, ko je tudi pri nas nemila kolera razsajala. Umerlo jih je dozdaž okoli 100 s soldati vred. Zdaj je bolezen nekoliko ponehala; vendar še nekterega zgrabi pa toliko huje tako, da ga hitro pokoplje. Oba častita gospoda, fajmošter in kaplan, sta bila o tej bolezni neutrudljiva. Ljudí sta učila, kako naj se varujejo bolezní; bolne sta mnogokrat obiskovala, tolažila in domače ljudi napeljevala, kako naj bolnim strežejo. Tako obnašanje je vse hvale vredno.

T. S. Logatčan.

Novičar iz raznih krajev.

Na neko vprašanje je c. k. ministerstvo pravosodja razsodilo, da pokotni pisaci, ako se prederznejo nare-

jati pisma, katerih narejati jim ne gré, naj se kaznujejo v dnarji ali z zaporom od tiste sodnije, kateri so predložili takošne pisma. — Kakor unidan na Českem in v Galiciji se bo nek tudi kmalo na Štajarskem avstrijska mera in vaga vpeljala. — Na Dunaj je prišel te dni iz Pariza, kakor pravijo, s posebno važnim sporočilom, baron Hekeeren, francozki starašina in poseben prijatelj cesarja Napoleona. — Goršakov naznanja iz Sevastopolja, da do 15. t. m. se ondi ni nič novega primerilo. Pelissier tudi iz Sevastopolja piše, da mnogo hiš ondi je še v tako dobrem stanu, da so pripravne za stanovališča, in da je prostora dovelj v njih za obilno armado. Namen francozkega vojskovodja je nek, pomnožiti armado na Černaji in potem sopet napasti rusovsko. Koliko Francozov je padlo v poslednji bitvi, še ni povedal. — Car Aleksander je 11. t. m. svoji armadi v Krimu poslal sledeče pismo: „Dolga bramba Sevastopolja, ki ji skor nobena ni enaka v letopisih vojne zgodovine, ni obračala le pozornosti Rusije, temuč vse Evrope na se. Že iz začetka je vverstila ona branitelje Sevastopolja v versto tistih junakov, ktere domovina naša šteje med naj slavnije sinove svoje. Skozi 11 mescov je posadka sevastopoljska pred močnim sovražnikom branila vsako stopnjo domače zemlje krog tega mesta, in vsako njenih del je bilo znamenje naj sjajnije junakosti. Štirikrat je metal sovražnik kakor iz peklenkega žrela goreče bombe na zidovje naše terdnjave, — al vendar ni mogel stanovitnosti serčnih braniteljev ne zmajati ne zmanjšati. Z nepopisljivo pogumnostjo so darovali oni, kakor se spodobi pravim kristijanskim vojniki, kri in življenje, ter so premagali aovražnika ali pa padli, nikdar pa se ne udali. Al tudi junakom ni vse mogoče! S. dan t. m., ko je bilo šest obupnih naskokov odbitih, je sovražniku še le obveljalo se polastiti Kornilove terdnjave (Malakova); višji poveljnik krimske armade prepričan sedaj, da bi se zastonj prelivalo veliko žlahne kerví, je sklenil, na severno stran se podati, sovražniku pustivši le kervave razvaline. Serčno obžalovaje zgubo toliko junaških vojakov, ki so življenje svoje darovali domovini, in ponižno se uklanjaje sklepom Vsegamogočnega, kterege volja ni bila, da bi dela njih venčane bile s popolno zmago, si spoznavam za sveto dolžnost, tudi v teh okoljšinah živo zahvaliti junaško posadko sevastopoljsko v svojem imenu in v imenu vse Rusije za neutrudljive prizadeve, s kterimi je skor celo leto branila v malo dneh napravljene terdnjave, in pri tem mnogo kerví prelila. Ker sedaj ti skušeni in občno častenji vojaki stopijo v versto armade, ji bodo gotovo nove izglede vojaške kreposti dajali. Ž njimi vred in njim enaki bojo vse kerdela naše armade z edinim neomejenim zaupanjem do previdnosti božje, z edino gorečo ljubeznijo do mene in domovine, vsigdar in povsod se zoperstavljali sovražniku, ki roko svojo steguje po svetinjah naših, po časti in celoti naše domovine, — in ime Sevastopolj, ki je po tolikšnem terpljenji neumerlo slavo si dosegel, bode z imeni braniteljev njegovih na véke živelo v sercu vsih Rusov, kakor živijo imena junakov, ki so slavno smert storili v bitvah pri Poltavi in Borodinu“. — Važno je to carovo pismo, pisano tako rekoč na razvalinah mogočne terdnjave, za prihodnjo vojsko zato, ker v njem vladar rusovski sopet očitno ponavlja, da Rusija ne bo terpela nobenega ponižanja ali odbitka svoje celote. — Tudi kraljica angležka je po vojskovodji Simpson-u poslala zahvalno in pohvalno pismo zavezni armadi v Krim za premago Malakova, in kakor Pariz in London je bil tudi Carigrad razsvitljen. — Od rusovskega cara se je ravnokar govorilo, da gré na Poljsko v Varšavo; danes pa se bere, da ne gré na Poljsko, ampak s tremi velikimi knezi v Nikolajev in v Krim. — Pripoveduje se, da so Rusi spet zaperli Donavo in da ne pusté nobene žitne ladije naprej. — Angležka vlada nakupuje nek tudi v našem cesarstvu vojaške konje za Krim, — Rajni vladika

černogorski Peter I. je v svoji oporoki željo razodel, da naj bi kosti njegove počivale na gori Lovcen, kjer je malo pred smertjo svojo cerkvico sozidati dal. Sedanji knez Danilo mu je napraviti dal v cerkvici rako, ktero bo varovala noč in dan straža s 4 topovi; kmalo bojo nek slovesno prenesli truplo rajnega vladika na slovečo goro Lovcen. — Napolitanska vlada se je nek poravnala z angležko proti temu, da je mogla odstaviti iz službe neko veljavno osebo, ki je bila kriva mnogih homatij. — V severni Ameriki so letos toliko žita pridelali, da ga bojo čez 77 milijonov vagánov lahko v ptuje dežele oddali. Ta novica je vesela tudi za Evropo in sicer toliko bolj, ker v Moldavi in Vlahiji, od kodar se tudi v naše cesarstvo veliko žita pripelje, ni letošnja letina dobra.

Vila Zlatinka.

Vila Zlatinka na gori prepeva
Od jutra, da ugasne luč belega dneva,
Na svilenih rjuhah cekine preševa.

Zagleda na gori pastir jo na paši,
Neznana podoba mu serce uplaši;
Al ona mu reče: Nikar se ne straši!

Nič hudega jez ti ne bodem storila,
Le eno dobroto bi te poprosila,
Gotovo ti ostala ne bo brez plačila.

Glej, žarki mi solnčni pripekajo lice;
Prinesi mi z verčem prehladne vodice,
Ki teče spod skale tik une gorice.

Mladeneč je storil, kar ona mu reče,
Verč vzame, po gori navzdol jo steče
Do tjekej, kjer voda iz zemlje priteče.

Ko lice si v hladni je vodi oprala,
Ga Vila Zlatinka tako je vprašala:
I, kaj za plačilo ti bodem podala?

Če, kar bi te prosil, mi bodeš storila,
Naredi, da (druzega nočem plačila)
Ne bova se z materjo nikdar ločila.

Da prošnja mu spolnjena bo, mu obljubi.
Podati domú se on hipa ne mudi
Povedat veselje to materi ljubi.

Povedat vam mati imam čuda neznane!
Tak kliče in v hišico z radostjo plane;
Pa mati na postelji nič se ne gane.

Ko materne vidi on lica že blede,
Serce neizrekljiva mu žalost obsede,
In več mu iz ust ni nobene besede.

Čez postljo so bledega našli ležati
In materne v svojih ročicah deržati;
Mertva sta oba bila, on ino mati.

O Vila Zlatinka, kar si obljubila,
Natanko, preveč si natanko, spolnila:
Pokriva sinú ino mater le ena gomila. S. Jenko.

Stan kursa na Dunaji 20. septembra 1855.

Obligacije državnega dolga	5 %	75 ⁵ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	72 ¹ / ₂ fl.
	4 ¹ / ₂ %	66 ⁷ / ₈ "	Windišgrac. " "	20 " 26 ¹ / ₄ "
	4 %	60 ¹ / ₂ "	Waldstein. " "	20 " 25 ¹ / ₂ "
	3 %	46 ¹ / ₂ "	Keglevičeve " "	10 " 10 ¹ / ₈ "
	2 ¹ / ₂ %	37 ¹ / ₄ "	Cesarski cekini.	5 fl. 24
Oblig. 5 % od leta 1851	B88	"	Napoleonor (20 frankov)	8 fl. 56
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	67	"	Suverendor	15 fl. 40
Zajem od leta 1834 . . .	229	"	Ruski imperial	9 fl. 13
" " 1839 . . .	120 ¹ / ₂ "	"	Pruski Fridrihsdor . . .	9 fl. 26
" z loterijo od leta 1854	98	"	Angležki suverendor . .	11 fl. 11
" " " " " "	79 ⁷ / ₈ "	"	Nadavk (agio) srebra:	
			na 100 fl.	15 ¹ / ₂ fl.